

Sygn. akt I C 424/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2014r.

SĄD OKRĘGOWY w ŁOMŻY w WYDZIALE I CYWILNYM,

w składzie:

PRZEWODNICZĄCY: ANDRZEJ KORDOWSKI

PROTOKOLANT: KATARZYNA MILEWSKA

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2014r. w Łomży

na rozprawie,

sprawy z powództwa K. Ł.

przeciwko B. P. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną, w stosunku do powódki K. Ł., umowę sprzedaży prawa własności zabudowanej nieruchomości rolnej, składającej się z działek gruntu, położonych w obrębie wsi N., gmina M., oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) o łącznej powierzchni (...), dla których nieruchomości prowadzone są księgi wieczyste w Sądzie Rejonowym w Łomży nr KW (...) i KW (...), w celu ochrony wierzytelności powódki K. Ł. wobec M. P. wynikającej z prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 29 lipca 2011r. w przedmiocie podziału majątku wspólnego, działu spadku i zniesienia współwłasności / sygn. akt I Ns 659/08/, zawartej w dniu 29.01.2013r. w Kancelarii Notarialnej Notariusz Z.. L. T. w K. (...) pomiędzy M. P. i B. P. (1).

II. zasądza od pozwanej B. P. (1) na rzecz powódki K. Ł. kwotę 2.000 / dwa tysiące/ złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje pobrać od pozwanej B. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Łomży kwotę 7.968,70 / siedem tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt osiem złotych 70/100 groszy/ tytułem brakującej opłaty od pozwu.

Sygn. akt I C 424/13

UZASADNIENIE

Powódka K. Ł. w pozwie skierowanym przeciwko B. P. (1) wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowy z dnia 29 stycznia 2013 r., na mocy której M. P. sprzedał pozwanej B. P. (1) należącą do niego nieruchomość gruntową położoną w N. gmina M., dla której Sąd Rejonowy w Łomży prowadzi księgę wieczystą KW (...) oraz nieruchomość zabudowaną położoną w N. gmina M., dla której Sąd Rejonowy w Łomży prowadzi księgę wieczystą KW (...). Ponadto powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów postępowania.

Pozwana B. P. (1) wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje.

K. Ł. jest córką M. P. i B. P. (2).

Matka K. B. P. zmarła w dniu 25 października 2000 r. Postanowieniem z dnia 8 września 2003 r. sygn. akt (...) Sąd Rejonowy w Łomży stwierdził, że spadek po niej na podstawie ustawy nabyli mąż M. P. i córka K. Ł. po 1/2 części każde z nich.

M. P. w dniu 27 kwietnia 2002 r. zawarł związek małżeński z pozwaną B. P. (1). Ze związku tego urodził się w dniu (...) ich syn M. P.. W dniu 22 września 2003 r. B. P. (1) odeszła wraz z dzieckiem od wnioskodawcy i zamieszkała w K.. Wyrokiem z dnia 29 listopada 2004 r. sygn. akt I C 85/04 Sąd Okręgowy w Łomży rozwiązał małżeństwo M. K. i B. P. (1) przez rozwód. Od 2008 r., w tym również w czasie orzekania w sprawie (...)i zawarcia umowy sprzedaży z dnia 29 stycznia 2013 r., M. P. i B. P. (1) pozostawali w związku konkubenckim, z którego w (...) urodziło się ich drugie wspólne dziecko.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie sygn. akt (...)z wniosku M. P. z udziałem K. Ł. o podział majątku wspólnego, działu spadku i zniesienie współwłasności Sąd Rejonowy w Łomży ustalił, że w skład majątku wspólnego B. i M. P. wchodzi ruchomości: samochód osobowy S. (...) KAT., nr rejestracyjny (...), rok produkcji 1999, przyczepa S. nr rejestracyjny (...), ciągnik rolniczy Belarus nr rejestracyjny (...), prasa wysokiego zgniotu, siewnik, brony, pług (pkt I postanowienia). W pkt II tego postanowienia Sąd Rejonowy ustalił, że w skład spadku po B. P. (2) wchodzi udział wynoszący 1/2 w majątku szczegółowo opisanym w pkt I niniejszego postanowienia. Sąd ustalił, że przedmiotem współwłasności jest nieruchomości położona w N. gmina M. stanowiąca działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) o powierzchni 1700 m², dla której to nieruchomości w Sądzie Rejonowym w Łomży prowadzona jest księga wieczysta nr (...), w której udziały posiadają M. P. w 1/2 części i K. Ł. w 1/2 części (pkt III postanowienia). W pkt IV tego postanowienia Sąd Rejonowy dokonał podziału majątku wspólnego B. i M. P., działu spadku po B. P. (2) oraz zniesienia współwłasności nieruchomości opisanej w pkt III niniejszego postanowienia w ten sposób, że cały majątek szczegółowo opisany w pkt I i III niniejszego postanowienia przyznał na wyłączną własność M. P.. W pkt V postanowienia Sąd zasądził tytułem spłaty od M. P. na rzecz K. Ł. kwotę 201.536,07 zł płatną w trzech ratach: pierwsza w kwocie 67.178 zł płatna w ciągu roku od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, druga w kwocie 67.178 zł płatna w ciągu dwóch lat od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, trzecia w kwocie 67.180,07 zł płatna w ciągu trzech lat od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia – z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności. Ponadto Sąd zasądził od M. P. na rzecz K. Ł. kwotę 957,16 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Powyższe postanowienie uprawomocniło się w dniu 9 lutego 2012 r.

Pomimo upływu oznaczonego w pkt V powyższego orzeczenia terminu płatności wskazanej tam kwoty tytułem pierwszej raty spłaty (9 lutego 2013 r.), M. P. nie uiścił na rzecz K. Ł. żadnej kwoty pieniężnej.

Tuż przed upływem tego terminu płatności w dniu 29 stycznia 2013 r. na mocy umowy sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego w Kancelarii Notarialnej notariusza Z. L. T.repertorium A nr (...) M. P. sprzedał B. P. (1) prawo własności zabudowanej nieruchomości rolnej, składającej się z działek gruntu, położonych w obrębie wsi N., gmina M., oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) o łącznej powierzchni 17 ha 50 arów, dla których Sąd Rejonowy w Łomży Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste: Kw (...) i Kw (...), za cenę 140.000 zł, w tym zabudowaną budynkiem mieszkalnym o pow. 200 m⁽²⁾ oraz oboro-stodołą, chlewem i budynkiem gospodarczym działkę gruntu o numerze geodezyjnym (...) za cenę 40.000 zł. B. P. (1) oświadczyła, że kupuje prawo własności tej nieruchomości za podaną cenę. W § 3 tej umowy M. P. i B. P. (1) oświadczyli, że są osobami bliskimi w rozumieniu art. 4 ust. 13 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2010 r., nr 102, poz. 651) w zw. z art. 4 ust. 4 pkt 2b ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego z dnia 11 kwietnia 2003 r. (Dz.U. nr 64, poz. 592 ze zm.), ponieważ B. P. (1) jest osobą, która pozostaje ze zbywcą faktycznie we wspólnym pożyciu. Wskutek zawarcia powyższej umowy M. P. wyzbył się całego swojego majątku.

Na wniosek K. Ł. Sąd Rejonowy w Łomży postanowieniem z dnia 6 marca 2013 r. sygn. akt (...) nadał klauzulę wykonalności postanowieniu Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 29 lipca 2011 r. sygn. akt (...) – co do rozstrzygnięcia zawartego w pkt V w zakresie pierwszej raty spłaty oraz co do rozstrzygnięcia zawartego w pkt VI – na rzecz K. Ł..

Przedkładając odpis powyższego postanowienia, K. Ł. w dniu 7 marca 2013 r. złożyła u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łomży J. G. wniosek egzekucyjny, w którym wniosła o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikowi M. P. w celu wyegzekwowania pretensji głównej w wysokości 67.178 zł wraz z zasądzonymi odsetkami i kosztami. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygn. (...). Postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łomży J. G. z dnia 20 maja 2013 r. sygn. akt Km (...)umorzono postępowanie egzekucyjne w tej sprawie wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. W uzasadnieniu tego postanowienia wskazano, iż zajęcie rachunku bankowego było bezskuteczne, rachunek bankowy został zamknięty, dłużnik nie pracuje na gospodarstwie rolnym, nie posiada żadnego stałego dochodu, nie figuruje w kartotekach ZUS, nie prowadzi działalności gospodarczej. Postępowanie egzekucyjne okazało się bezskuteczne, doprowadzając jedynie do pokrycia niewielkiej części zadłużenia w kwocie około 3.000 zł.

W chwili obecnej wymagalne są dwie z rat oznaczonych w pkt V postanowienia Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie sygn. akt I Ns(...)w kwotach po 67.178 zł każda z tytułu spłaty K. Ł. przez M. P..

Aktualnie M. P. nie posiada żadnego majątku i nie osiąga żadnego dochodu.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów:

kserokopie odpisów postanowień (k. 9-13), odpisy ksiąg wieczystych Kw (...) i Kw (...), kserokopia wypisu aktu notarialnego umowy sprzedaży z dnia 29 stycznia 2013 r. (k. 67-75), akta sprawy Sądu Rejonowego w Łomży o sygn. I Ns(...), akta o sygn. Km (...)prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łomży J. G..

Sąd Okręgowy w Łomży zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Roszczenie powódki K. Ł., która wniosła o uznanie umowy sprzedaży zawartej w dniu 29 stycznia 2013 r. za bezskuteczną w stosunku do niej, zostało oparte na uregulowanej w art. 527 kc instytucji tzw. skargi paulińskiej.

Zgodnie z dyspozycją art. 527 § 1 kc, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Ciężar udowodnienia istnienia powyższych przesłanek skargi paulińskiej spoczywa, co do zasady, na wierzycielu (zgodnie z regułą wyrażoną w art. 6 kc). Nie budzi przy tym wątpliwości fakt, iż w sytuacji zaistnienia przesłanek z powołanego przepisu, skarga paulińska będzie miała zastosowanie do umowy sprzedaży jako czynności o charakterze cywilnoprawnym.

Dokonując oceny zasadności powództwa, Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż istnienie wszystkich koniecznych przesłanek do zastosowania skargi paulińskiej zostało w przedmiotowej sprawie należycie wykazane. Z materiału dowodowego zgromadzonego w trakcie procesu jednoznacznie wynika, że umowa sprzedaży zawarta pomiędzy dłużnikiem M. P. a pozwaną B. P. (1), dokonana została z pokrzywdzeniem wierzycielki K. Ł. M. P., będąc bowiem świadomym ciążącego na nim zobowiązania z tytułu orzeczonej postanowieniem Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 29 lipca 2011 r. sygn. akt I Ns 659/08 spłaty na rzecz K. Ł. w wysokości 201.536,07 zł, sprzedał swojej konkubinie B. P. (1) na mocy przedmiotowej umowy przysługujące mu prawo własności zabudowanej nieruchomości rolnej, składającej się z działek gruntu, położonych w obrębie wsi N., gmina M., oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) o łącznej powierzchni (...)arów, stanowiące cały jego majątek. Nie uścił przy tym na rzecz K. Ł. żadnej kwoty pieniężnej tytułem spłaty. Nie ulega wątpliwości, że na skutek tej czynności prawnej M. P. stał się niewypłacalny i tym samym uniemożliwił wierzycielce zaspokojenie z jego majątku.

Przedmiotem skargi paulińskiej mogą być wyłącznie czynności prawne – niezależnie od tego, czy będą to czynności prawne jednostronne czy dwustronne, odpłatne czy nieodpłatne, dokonane w sposób dorozumiany lub wyraźny. W orzecznictwie przyjęto, że taką czynnością prawną, która może być zakwestionowana skargą paulińską może być

umowa sprzedaży dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2009 r., V CSK 309/2008, niepubl.). Zaskarżona może być tylko czynność prawna, której skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika bądź dlatego, że z majątku tego coś ubyło, bądź że do niego nie weszło to, co mogło i powinno wejść, gdyby czynność nie została dokonana. Z tą zmianą w majątku dłużnika musi jednocześnie wiązać się uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią. Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz lub prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli.

Bezspornym w niniejszej sprawie pozostaje fakt, iż na skutek przedmiotowej umowy sprzedaży pozwana B. P. (1) w zamian za zapłatę ceny w kwocie 140.000 zł nabyła prawo własności zabudowanej nieruchomości rolnej, składającej się z działek gruntu, położonych w obrębie wsi N., gmina M., oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) o łącznej powierzchni 17 ha 50 arów. Jakkolwiek dłużnik M. P. w zamian za swoje świadczenie uzyskał ekwiwalent w postaci ceny w kwocie 140.000 zł, to kwota ta nie pozostaje już w majątku dłużnika, ani nie posłużyła mu do zaspokojenia wierzycielki.

Niewątpliwie rozpatrywana czynność została dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela. Z treści art. 527 § 2 kc wynika, że czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Przepis ten wiąże pokrzywdzenie wierzycieli z rzeczywistą (a nie tylko możliwą) niewypłacalnością dłużnika na skutek dokonania przez niego czynności prawnej lub z jego niewypłacalnością – na skutek czynności prawnej – w wyższym stopniu niż była przed jej dokonaniem. Zgodnie z poglądem zaprezentowanym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 listopada 2001 r. (sygn. akt IV CKN 525/00, Lex nr 53110), pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Zgodnie z innym poglądem tego Sądu, nie powoduje pokrzywdzenia wierzycieli czynność prawna dłużnika zmniejszająca jego majątek, jeżeli dłużnik w zamian za swoje świadczenie uzyskał ekwiwalent, który nadal znajduje się w jego majątku lub posłużył mu do zaspokojenia wierzycieli (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 1999 r., I CKN 287/98, niepubl.). Dłużnik jest niewypłacalny w sytuacji, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. Niewypłacalność w wyższym stopniu natomiast oznacza, że w zasadzie każde istotne, bez względu na jego rozmiar, powiększenie niewypłacalności stanowi pokrzywdzenie wierzycieli, przy czym niewypłacalność nie musi ulec powiększeniu o całą wartość przedmiotu czynności prawnej dokonanej przez dłużnika. Dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu i wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Inaczej, stan niewypłacalności dłużnika w stopniu wyższym obejmuje utrudnienie i odwleczenie zaspokojenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/00; Lex nr 53110).

Zgodnie z ugruntowanym w doktrynie i judykaturze stanowiskiem, pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia (wystąpienia z żądaniem uznania bezskuteczności czynności prawnej) (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 marca 2001 r., V CKN 280/2000; Lex nr 52793).

Odnosząc powyższe rozważania do niniejszej sprawy, należy z całą pewnością stwierdzić, że przedmiotowa umowa sprzedaży dokonana została z pokrzywdzeniem wierzycielki K. Ł.. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, wskutek przedmiotowej umowy dłużnik M. P. wyzbył się w zasadzie całego swego majątku (wszystkich istotnych składników swojego majątku), a otrzymany w zamian ekwiwalent nie pozostaje już w jego majątku, ani nie posłużył mu do zaspokojenia wierzycielki. Na chwilę wystąpienia z żądaniem uznania umowy za bezskuteczną dłużnik M. P. nie miał żadnego majątku, ani uzyskiwał żadnych dochodów. Dłużnik nie posiada więc majątku, ani dochodów wystarczających do zaspokojenia wierzytelności powódki w łącznej wysokości 201.536,07 zł, z której na dzień wytoczenia powództwa w tej sprawie wymagalna jest kwota 134.356 zł, obejmująca dwie raty tytułem spłaty. Należy w tym miejscu przypomnieć, iż przepisy art. 527 i nast. kc stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli (art. 530 kc). Niewątpliwie zatem przedmiotowa umowa sprzedaży dokonana została z pokrzywdzeniem wierzycielki K. Ł.. Jak wynika z przytoczonych powyżej poglądów Sądu Najwyższego, pokrzywdzenie wierzyciela ma miejsce wówczas, gdy występuje niemożność, utrudnienie lub

odwleczenie jego zaspokojenia, a taka sytuacja występuje w niniejszej sprawie. Wyzbycie się wszystkich istotnych składników majątkowych przez dłużnika wskazuje nie tylko na znaczne utrudnienie, ale wręcz na uniemożliwienie zaspokojenia wierzycielki.

Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci akt o sygn. Km (...)prowadzonych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łomży J. G. i kserokopii odpisu postanowienia (k. 10) w dniu 20 maja 2013 r. postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzycielki K. Ł. przeciwko dłużnikowi M. P. zostało umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. W toku tego postępowania egzekucyjnego ustalono, iż dłużnik nie pracuje na gospodarstwie rolnym, nie posiada żadnego stałego dochodu, nie figuruje w kartotekach ZUS, nie prowadzi działalności gospodarczej, a jego rachunek bankowy został zamknięty. Postępowanie to doprowadziło jedynie do pokrycia niewielkiej części należności w kwocie około 3.000 zł. Dłużnik dotychczas nie spłacił długu nawet w części. Z powyższych więc względów należy stwierdzić, że bez wątplenia umowa sprzedaży została dokonana przez dłużnika M. P. z pokrzywdzeniem wierzycielki K. Ł..

Przechodząc do kolejnej przesłanki skargi pauliańskiej, należy wskazać, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, gdy zdaje sobie sprawę (uświadamia sobie), że wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Pokrzywdzenie wierzycieli nie musi być zamiarem dłużnika (wyjątek stanowi art. 530 kc). Wystarczy, żeby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności, przy czym świadomość pokrzywdzenia wierzycieli musi istnieć w chwili dokonywania czynności prawnej. Ponadto podzielić należy pogląd, iż świadomość pokrzywdzenia nie musi dotyczyć osoby konkretnego wierzyciela; wystarczy świadomość pokrzywdzenia wierzycieli w ogóle. Może ona dotyczyć innego wierzyciela niż wierzyciel, który żąda uznania czynności za bezskuteczną (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 stycznia 1995 r., Cr 1014/94, OSP 1995, nr 10, poz. 206).

Należy z całą pewnością stwierdzić, iż dłużnik M. P. miał świadomość pokrzywdzenia wierzycielki, bowiem miał świadomość istnienia ciężącego na nim zobowiązania z tytułu spłaty orzeczonej postanowieniem Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 29 lipca 2011 r. w zainicjowanej przez niego sprawie o sygn. I Ns 659/08, w którym wyraźnie została wskazana kwota do zapłaty w wysokości 201.536,07 zł. Miał też świadomość tego, że wyzbycie się w drodze umowy sprzedaży wszystkich istotnych składników jego majątku uniemożliwi wierzycielce zaspokojenie. Sprzedaży swego majątku dokonał on tuż przed upływem terminu płatności pierwszej raty tytułem spłaty (9 lutego 2013 r.), zaś uzyskanego ekwiwalentu w postaci ceny za sprzedane nieruchomości nie przeznaczył na spłatę długu. Z uwagi na powyższe dłużnik miał pełną świadomość pokrzywdzenia swojej wierzycielki przez zawarcie przedmiotowej umowy sprzedaży. Dłużnik jest osobą dorosłą, w pełni świadomą swoich poczynań i mającą dostateczne życiowe rozeznanie, dlatego też z całą pewnością był świadomy ciężącego na nim zobowiązania oraz tego, że wyzbycie się całego majątku uniemożliwi zaspokojenie się wierzycielki.

Przechodząc do ostatniej przesłanki skargi pauliańskiej, tj. wiedzy osoby trzeciej, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, istotne znacznie ma domniemanie prawne przewidziane w art. 527 § 3 kc, zgodnie z którym jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, korzyść majątkową uzyskała osoba będąca w bliskim z nim stosunku domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Przepis ten wprowadza ułatwienie dowodowe, dla zastosowania którego konieczne jest wykazanie przez wierzyciela, że osobę trzecią łączył z dłużnikiem stosunek bliskości w chwili dokonania czynności prawnej krzywdzącej wierzycieli. W razie wykazania tej okoliczności wierzyciel nie ma obowiązku udowadniania, że osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli. Jednakże osoba trzecia może obalić omawiane domniemanie przez udowodnienie, że pomimo stosunku bliskości z dłużnikiem nie wiedziała o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć.

W odniesieniu do niniejszej sprawy osobą trzecią, która uzyskała korzyść majątkową była konkubina dłużnika, którą należy uznać za osobę będącą w bliskim stosunku z dłużnikiem (zob. Agnieszka Rzetecka-Gil [w:] „Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna”, LEX/el 2011 oraz cyt. tam literatura i orzecznictwo). Fakt, iż pozwana B.

P. (1) pozostawała w związku konkubenckim z dłużnikiem M. P. w chwili zawarcia przedmiotowej umowy sprzedaży znalazł potwierdzenie w treści § 3 aktu notarialnego umowy sprzedaży z dnia 29 stycznia 2013 r. (k. 67-75), w której M. P. i B. P. (1) oświadczyli, iż B. P. (1) pozostaje z M. P. faktycznie we wspólnym pożyciu oraz w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Łomży o sygn. I Ns (...), w toku której M. P. przyznał, iż pozostaje w konkubinacie z B. P. (1). Dlatego też powódka nie miała obowiązku wykazywania, że pozwana wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, iż dłużnik, dokonując zaskarżonej czynności prawnej, działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycielki. Ewentualne obalenie domniemania z art. 527 § 3 kc ciążyło w związku z tym na pozwanej. Jednakże strona pozwana nie doprowadziła do obalenia tego domniemania. Twierdzenia pozwanej, że nic nie wiedziała o zobowiązaniu M. P. i zamiarze pokrzywdzenia wierzycielki, wobec ustaleń poczynionych w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a zwłaszcza faktu pozostawania przez nią z dłużnikiem we wspólnym pożyciu w chwili przedmiotowej sprzedaży oraz w świetle zasad logiki, prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, należało uznać za niewiarygodne.

W przedmiotowej sprawie nie mógł znaleźć zastosowania art. 533 kc, zgodnie z którym osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, może zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika. Pozwana nie zaspokoiła powódki, ani nie wskazała mienia dłużnika wystarczającego do zaspokojenia wierzycielki.

Reasumując, stwierdzić należy, iż wszystkie przesłanki skargi pauliańskiej zostały w niniejszej sprawie spełnione. Wiarygodność wskazanych powyżej dokumentów zgromadzonych w przedmiotowej sprawie oraz w aktach spraw dołączonych, na których Sąd oparł swoje ustalenia nie budzi żadnych wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony.

Dlatego też Sąd Okręgowy w Łomży na podstawie wskazanych powyżej przepisów orzekł, jak w pkt I sentencji wyroku.

Mając na uwadze wynik procesu – przegraną pozwaną, Sąd o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 § 1, 2 i 4 kpc w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2010.90.594 j.t. ze zm.), jak w pkt II i III sentencji wyroku.